

MED EGNA ORD
Ljusdesigners berättar
om sina projekt

Ljuslab är en mötesplats för lek, lust och lärande. Ljuset skapar upplevelser, utmanar föreställningsförmågan och stimulerar nyfikenheten att undersöka frågeställningar i vår vardag.

Lustfyllt lärande

I "Ljuslab för barn" får unga i Göteborg lära sig om ljus genom en sinnlig upptäcktsresa till solen och månen, regnbågens färgspektra och spännande skuggspel. Projektet som är ett konstnärligt samarbete mellan GöteborgsOperan, Riksställningar och White, bidrar till möten mellan barn från olika stadsdelar i Göteborg.

TEXT & FOTO *Christina Vildinge*

Under höstlovet deltog över 100 barn i Ljuslab på kulturhuset Blå Stället i Angered. Nu vill kulturförvaltningen i Göteborgs Stad inkludera projektet i sitt utbud för skolan och tankar finns att förvandla det tillfälliga projektet till ett permanent ljuslabb. Ljuslab är ett lärande rum som bygger på läroplanens mål för grundskolan i lågstadieåldrarna. Det är en interaktiv ljusresa, där konstnärliga metoder möter naturvetenskapliga samband, i sökandet efter "det lilla ljuset". Det är som en jakt och en lektion samtidigt, förklarar ett av barnen som var med.

– Ljus är ett sätt att utforska ny kunskap, men också ett sätt att mötas och se varandra, vara tillsammans och framför allt ha roligt, säger projektets initiativtagare, Christina Vildinge, designer på White och lärare på HDK, Högskolan för de-

sign och konsthantverk i Göteborg.

Tillsammans med kollegorna på Operan, Riksställningar har Christina och White byggt ett lärande rum där drama, ljusexperiment och ljussättning skapar en mötesplats där barn från olika stadsdelar förenas i en gemensam upplevelse. Det är ett fantastiskt roligt, inspirerande och lärorikt samarbete, för både barn och vuxna.

–Om vi med kultur vill nå och beröra barn, så måste vi från första stund arbeta för just den upplevelsen utan att kompromissa, instämmer Mathias Strömer, senior curator, Riksställningar. Den dramatiserade utställningen är unik i ett svenskt sammanhang och som alla unika händelser framarbetat genom gehör och öppna sinnen.

Ljuslab utmanar barnens föreställningsförmåga och stimulerar deras nyfikenhet. Ljuset är ett verktyg att förstå atomer, universum, fotosyntese-

Ljus är magiskt för att det är osynligt och uppenbarar sig först när det träffar ett material som gestaltar det. Tillsammans fångar vi ljuset i rummet, så att barnen kan ta på det.

”När vi hörde ljudet och såg färgerna, ville man bara lägga sig på ett moln och sväva.”

CHRISTINA VILDINGE

Christina är designer på White och lärare på HDK-Högskolan för design och konsthantverk i Göteborg. Hon har en dubbel yrkesbakgrund som civilekonom och arbetar med design- och gestaltungsmetoder i strategiska processer med fokus på hållbar utveckling. Christina utgår från den estetiska upplevelsen och lärandet som värdeskapare och innovationskraft i mötet mellan fysiskt material och socialt liv. Christina har utvecklat ett koncept för "Lust och lugn i lärande rum" som utgår från det lärande rummets potential som den tredje pedagogen.

sen, färg och reflektioner, men upplevelsen av ljus framkallar också sinnesstämningar som lockar fantasin och kreativiteten. I ljuset möts konst, design och vetenskap i ett och samma magiska fenomen.

LJUSLAB – EN LJUSRESA I ETT LÄRANDE RUM

I Ljuslab använder vi ljus som konstnärligt medel att arbeta omslutande i stor skala förstärkt genom många sinnen. Ljuset leder omvandlingen av rummet, ljuset är både medlet och målet, men varje akt är öppen i både berättelse och scenografi så att barnens fantasi, samtal och meningsskapande bygger upplevelsen. Ljus, material och rumslighet ljudsätts och vi arbetar för att nå en sinnligt omslutande upplevelse. När vi hörde ljudet och såg färgerna, ville man bara lägga sig på ett moln och sväva, berättade ett av barnen.

– Operavärldens uppgift är att berätta historier, och ljus spelar en mycket viktig roll för att skapa en känsla och kommunicera en stämning. GöteborgsOperan satsar på att skapa möjligheter att upptäcka och utforska operans olika delar, för människor i alla åldrar, säger Hannah Griffiths, utvecklingsledare för deltagande och lärande, GöteborgsOperan.

I Ljuslab för barn använder vi ljuset som pedagogiskt verktyg för att stimulera barns lust till lärande. Utform-

ningen av den fysiska miljön bidrar till lärande och social interaktion, berättar Christina Vildinge. Den fysiska miljön skall inkludera, involvera och uppmuntra till interaktion, för att stödja identitet- och relationsskapande. Miljön skall stödja barnens perspektiv, deras samspel, lärande och utveckling på ett fantasifullt sätt. Fantasin och leken är en mötesplats och en plats för lärande, menar Christina Vildinge. Det var som en bubbla vi inte ville lämna, berättade en av pedagogerna.

Ljusresan bygger på barnens sinnliga upplevelser och praktiska utforskande som skapar nyfikenhet och ställer frågor. I barnens möten har de upplevt, tolkat och skapat

mening av vad de upplever tillsammans. I designarbetet är det viktigt att lämna öppenhet för egen tolkning och meningsskapande, kreativitet och möte, säger Christina Vildinge.

LJuset I STADSUTVECKLINGEN OCH DESIGN FÖR SOCIAL INNOVATION

Ljuslab för barn utgår från miljonprogramsområdet Angered, men vänder sig till hela staden. På så sätt bidrar projektet till möten mellan barn från olika stadsdelar i Göteborg.

– Homogena grupper leder inte till utveckling eller en socialt hållbar stad. I Ljuslab får barn från hela staden möjlighet att mötas, lära känna varandra och tillsammans utforska ljusfenomenets värld, säger Kajsa Sperling, arkitekt och ljusdesigner på White.

Den segregerade bostadsmarknaden drabbar särskilt barn och unga. Genom att arbeta med barns möten i en metod som bygger på ett gemensamt undersökande, byggs identitet, relation och mening i en delad upplevelse. Det är genom barnens upplevelser, lärande och möten som vi bygger ett hållbart samhälle. Ljuslab för barn har skapat frön till nya möten, mönster och rörelser för barn och unga i vår stad, berättar Christina Vildinge.

– Vi vill koppla ihop olika delar av samhället och bryta mönster, beteenden och normer. Då behövs något som förenar. Ljus har en inneboende symbolik som berör. Vi har använt ljusworkshops som metod i stadsutveckling, och vi vet av erfarenhet att ljuset har en potential att in-

kludera människor och platsen, säger Kajsa Sperling.

Ljuset är en metafor för innovation och upplysning. Ljus ger liv och en väg att utforska världen och oss själva. Design-drivna metoder har en inneboende kapacitet att involvera tvärdisciplinärt och utforska behov. I samarbetet med Operan och Riksställningar, har vi använt designprocessen för att möta stadens utmaningar, säger Christina Vildinge. Design för social innovation är högaktuellt idag, men inte för att identifiera och lösa utan, för att gemensamt undersöka och möta ett segregerat samhälles utmaningar. ✨

OM PROJEKTET

Ljuslab för barn är ett samarbetsprojekt mellan GöteborgsOperan, Riksställningar och White –

på initiativ av Christina Vildinge – med stöd av Bertil & Britt Svenssons Stiftelse för Belysningsteknik, Slöjdföreningen i Göteborg och Göteborgs Stad.

Projektet är ett publikt konstnärligt utforskande av ljus i workshops tillsammans med barn för lustfyllt

lärande och hållbar stadsutveckling. En social mötesplats där konst och vetenskap förenas på ett nyskapande sätt som attraherar alla delar av staden.

Ljuslab för barn väcker lusten till lärande genom att förena fantasi och intellekt på ett utforskande och hållbart sätt. Barnens kunskapsresa om ljusfenomen ligger till grund för en pågående utvärdering av ett framtida stationärt designlabb om ljus i nordöstra Göteborg.

Barnen följer månens faser och befinner sig i rörelsen och relationen mellan solen, månen och oss på jorden.

